

VANDAAG IS MORGEN ALWEER GISTEREN

Baarn op de wereldzeeën (deel 3)

Van scheepsbouwer tot reder: de Meursings en de bark Baarn

Van scheepsbouwer tot reder: de Meursings en de bark Baarn

Door Ed Vermeulen

Driemaal is scheepsrecht. Daarom nu deel 3 in de verhalen reeks 'Baarn op de wereldzeeën'. Het moge duidelijk zijn: ook uw schrijver kan niet zonder inspiratie; soms gebaseerd op eigen ideeën, soms ook na een goede tip. Het verhaal dat u nu gaat lezen valt in de laatste categorie: op de publicatie van het verhaal **Baarn op de wereldzeeën (deel 1)** over de vier schepen Baarn van de rederij KNSM werd gereageerd door een nazaat van het bekende reders- en scheepsbouwgeslacht Meursing, in andere tijden inwoners van Baarn. In dit bericht de vraag: 'kent u het zeilkoopvaardijsschip de bark **Baarn**, dat in de jaren 1880 tot 1897 een 15-tal reizen op Nederlands Indië maakte?' Een mooie en interessante zoektocht verder en zeker na het lezen van het boek 'Scheepsbouw en rederij in de overgang van zeil naar stoom - De Meursings en de bark Baarn', gebaseerd op een door mevrouw Petra Vermeulen in 1989 geschreven doctoraalscriptie, kan ik deze vraag met een volmondig ja beantwoorden!

Wicher Hooites Meursing

Meursings (scheepsbouwers): oorspronkelijk afkomstig uit het Groningse Hoogezand, waar Wicher Hooites Meursing (1770-1834) en zoon Hooite Wichers (1802-1847) schepen bouwden. Drie zoons van de laatstgenoemde zetten deze traditie voort: Wicher Hooite, Emmo Hooite en Aalrik Hooite. De drie gebroeders Meursing bouwden schepen op werven in en rond Amsterdam. Zij behoorden

met hun werven tot de grotere spelers in de wereld van de bouw van zeilschepen. In de jaren vijftig van de 19e eeuw beleefden zij topjaren. Maar ook voor de bouw van een stoomschip draaiden zij hun hand niet om: het raderstoomschip **Ada van Holland** werd door hen in 1879 voor de veerdienst Nieuwediep (Den Helder) - Texel, het latere TESO (Texels Eigen Stoomboot Onderneming) gebouwd en weer later, in 1900, de stoomijsbreker **Christiaan Brunings**, nog in de vaart bij het Scheepvaartsmuseum in Amsterdam.

Baarn: omdat één van deze drie genoemde Meursings, Wicher Hooite (1821-1902), in 1876 in Baarn is gaan wonen en onder zijn leiding de bark **Baarn** werd gebouwd en uitgereed besteden we in dit verhaaltje aandacht aan de 'Baarnse' scheepsbouwers Meursing en enkele van hun mannelijke nazaten. Dat ook vrouwelijke Meursings hun plek vonden in de Baarnse 'Who is who' van de vorige eeuw staat buiten kijf. In de geschiedenis van de villa's Hoogerwerf en later ook Liliane, resp. Wilhelminalaan 5 en 9, wordt hun status bevestigd. Na zijn verhuizing van Amsterdam naar Baarn heeft Wicher Hooite in Huize Kersbergen (het latere Pension Hageman) in de Boschstraat, nu Bosstraat, en Huize Lommeroord, het huidige Brinkendaal, aan de Eemnesserweg gewoond, heeft in 1883 Villa Liliane laten bouwen (hoek Eemnesserweg en Veldstraat), in 1894

Villa Kersbergen, Boschstraat Baarn

weer laten afbreken en herbouwd op locatie Wilhelminalaan 9; staat daar nog steeds: met uitkijktoren ooit getooid met torenspits, die in de jaren zestig werd verwijderd. Het verhaal gaat dat hij vanaf deze locatie zijn schepen kon zien aankomen over de Zuiderzee. Indien juist een knap staaltje van ver kijken! De sloop van de 1e villa Liliane lijkt een opmerkelijk staaltje kapitaal vernietiging, zoals we ook tegenkwamen bij de afbraak door August Janssen van de door Hermannes Harmsen gebouwde villa Troika ten faveure van zijn Wintertuin, zij het dat in het geval van Liliane de vrijgekomen materialen mogelijk werden hergebruikt bij de nieuwbouw. Over zijn keuze voor Baarn als woonplaats zegt Meursing sr. het volgende: 'Op 1 november 1876 naar Baarn gaan wonen in Huize Kersbergen, gekocht voor Fl. 26000,-. Een etage opgezet voor Fl. 11000,- maakt samen Fl. 37000,-. Ik ben naar Baarn gaan wonen om reden van gezondheid, voornamelijk voor mijn vrouw en kinderen, op aanraden van Ds. Klees' 'Kersbergen' werd eerder bewoond door de familie Taets van Amerongen. De naam zou verwijzen naar het (afgebroken) buiten Kersbergen (Carsbergen) in Zeist. De naam leeft voort in het appartementencomplex Kersbergen in de Bosstraat.

Bark 'Baarn': eenmaal wonend in Baarn is het niet zo verwonderlijk dat Wicher Hooite een van zijn schepen de naam 'Baarn' gaf en een zusterschip 'Kersbergen'. De bark 'Baarn' werd in 1880 als zog. composietschip gebouwd, waarbij naast de traditionele houten onderdelen ook van ijzer gebruik gemaakt werd. De bouwplaats was de werf De Nachtegaal in Amsterdam. Naast barken, zoals de Baarn en de Kersbergen, werden op de Meursing werven ook andere type zeilschepen gebouwd zoals galjoten, schoeners, schoenerkoffen, schoenerbrikken, brikken en fregatten. Woorden die we te